

Handläggare
Ewa Franzén
Telefon: 08-50814019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2024-09-19

Remiss av promemorian av bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/835

Förvaltningens förslag till beslut

- Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat en remiss av promemorian – *Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst*.

Förvaltningen ställer sig positiv till nytt socialtjänstdataregister. För att utveckla en kunskaps- och evidensbaserad socialtjänst behövs nationell statistik. Med nationell statistik finns förutsättningar att bland annat se om någon målgrupp missgynnas eller vilka insatser som har effekt i syfte att kunna ge så effektivt stöd till så många som möjligt.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat en remiss av promemorian – *Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst* till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Remissen ska besvaras senast den 17 september 2024. Förvaltningen har begärt och beviljats anstånd till den 20 september 2024. Remissen har även skickats till stadsledningskontoret, Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Ärendet

Socialtjänstministern har 2023 gett Socialdepartementet i uppdrag att lämna ett förslag till ett samlat regelverk för socialtjänstdata. I juni 2024 överlämnades departementets svar genom promemorian

Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst.

Utgångspunkten till förslaget om ett nytt socialtjänstdataregister som utredningen *Framtidens socialtjänst* lämnat i betänkandet *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) är att socialtjänstens arbete ska vila på kunskapsbaserad statistik i syfte att utveckla arbetet.

Syfte

Syftet med uppdraget har varit att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst genom att stärka den nationella statistiken inom socialtjänsten. Betydelsen av sådan statistik har påtalats under lång tid, inte minst av Socialstyrelsen som är statistikansvarig myndighet för socialtjänsten. Dagens socialtjänstdataregister är mycket begränsade och kan endast till viss del ligga till grund för analyser och statistik som behöver tas fram inom socialtjänstens område. En mer ändamålsenlig ordning för socialtjänstdataregister ger Socialstyrelsen möjligheter att utföra sitt samhällsviktiga statistik- och kunskapsuppdrag inom socialtjänsten och därmed möjlighet att på ett bättre sätt bidra till en mer kunskapsbaserad socialtjänst.

Ny lag om socialtjänstdataregister

I promemorian föreslås en ny lag om socialtjänstdataregister som ska komplettera dataskyddsförordningen. Genom lagen får Socialstyrelsen förbättrade och tydligare rättsliga förutsättningar för sin personuppgiftsbehandling. Lagen säkerställer samtidigt ett tillräckligt skydd för de registrerades personliga integritet. Lagen innehåller allmänna bestämmelser om vad ett socialtjänstdataregister är och vilket som är dess syfte. Lagen innehåller också andra bestämmelser om personuppgiftsbehandling. I lagen begränsas för vilka ändamål personuppgifter i ett socialtjänstdataregister får användas av Socialstyrelsen. Samtliga ändamål syftar till att bidra till en ökad kunskap om socialtjänsten. Ändamålen innebär att resultatet av behandlingen alltid består av aggregerade uppgifter och inte av personuppgifter.

Lagen tydliggör en yttre ram för innehållet i ett socialtjänstdataregister genom att begränsa vilka kategorier av personuppgifter som får behandlas i registren. Dessa övergripande kategorier är brett formulerade för att möjliggöra en succesiv uppbyggnad av registren på sikt. Lagen förutsätter dock att det finns en mer detaljerad uppgiftskatalog på lägre normgivningsnivå. På så sätt ges det föreslagna regerverket en tillräcklig flexibilitet samtidigt som det säkerställer ett skydd för den personliga integriteten.

Lagen tillåter även Socialstyrelsen att behandla mer känsliga personuppgifter som rör lagöverträdelse om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Uppgifter om fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott blir särskilt betydelsefulla inom områdena barn och unga samt missbruk och beroende, där dessa uppgifter, ensamt eller tillsammans med andra uppgifter, kan utgöra orsak till att en enskild person beviljas en insats inom socialtjänsten.

Lagen innehåller också särskilda skyddsåtgärder och andra integritetshöjande åtgärder, till exempel bestämmelser om sökbegränsningar och tillgång till personuppgifter.

Lagen om socialtjänstdataregister föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Konsekvenser för den personliga integriteten

Av promemorian framgår att förslagen innebär ett bättre skydd för den personliga integriteten, i förhållande till den personuppgiftsbehandling som Socialstyrelsen idag utför. Det framgår även att det gäller för sådan utökad behandling som möjliggörs av den nya lagen i kombination med nuvarande reglering kring dataskydd och sekretess.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg vuxen i samråd med avdelning Social omsorg barn och unga samt avdelning Social omsorg förebyggande och främjande.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar förslaget om ett nytt socialtjänstdataregister. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att stärka förutsättningarna för Socialstyrelsen att inhämta nationell statistik kring socialtjänsten. Detta i syfte att fortsätta utvecklingen av en kunskaps- och evidensbaserad socialtjänst, vilket är i linje med omställningen till den nya socialtjänstlagen.

Lagen om ett socialtjänstdataregister innebär även att kommunernas egen insamling och uppföljning av statistik behöver stärkas. Det rör sig om framförallt den individbaserade statistiken som tidigare har begränsats av integritetsskäl. Förvaltningen anser att det är positivt att en ny lag om socialtjänstdataregister förstärker skyddet för den personliga integriteten. Förvaltningen vill även lyfta att kommuner behöver rätt förutsättningar för att kunna utveckla sin egen statistikföring inom socialtjänsten.

dess arbetssätt och insatser. Det kommer således innebära att individer som tar del av socialtjänstens insatser på sikt får ett bättre och effektivare stöd. Det i sin tur kan innebära att fler personer tar sig ur sin utsatta situation vilket kommer bidra till sociala och ekonomiska vinster i samhället i stort.

En förbättrad nationell statistik om socialtjänsten kommer även bidra till en mer jämlik och jämställd socialtjänst runt om i landet där bedömningar görs likvärdigt.

Jämställdhetsanalys

Författningsförslaget är könsneutralt utformat och förväntas inte få några negativa konsekvenser för jämställdheten. Fler studier och nationell uppföljning bör resultera i möjligheten att få fram resultat som visar om en aktivitet eller insats är lämplig för kvinnor respektive män. Om något kön missgynnas kommer det även att synliggöras.

Barnrättsperspektiv

Utveckling av ny socialtjänst är tänkt att ge bättre insatser och skydd gentemot barn och unga som är en särskilt sårbar målgrupp. Nya socialtjänstlagen kommer att öka barns delaktighet.

FN:s barnrättskommitté har uttryckt oro över bristen på datainsamling för att möjliggöra analyser över barns situation i Sverige. FN:s barnrättskommitté har rekommenderat Sverige att stärka system för datainsamling när det gäller både kvalitativa och kvantitativa indikatorer, stärka insamlingen och analysen av data om diskriminering av barn samt säkerställa ändamålsenlig samordning och utbyte av data mellan berörda departement och enheter. Utifrån det nya lagförslaget om socialtjänstdataregister stärks barns rättigheter utifrån barnkonventionen och Sverige möter även FN:s barnrättskommittés rekommendationer.

Att ha en tillförlitlig datainsamling, utökad nationell statistik och analys bidrar till en mer kunskapsbaserad socialtjänst vilket i sin tur leder till att barns rättigheter stärks genom mer likvärdiga bedömningar, effektivare insatser och starkare skydd för det enskilda barnet.

Tillgänglighet

Nationell statistik kommer medföra ökade möjligheter att följa upp och analysera stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Jeanette Holmqvist
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Remiss av promemorian bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-09-04
Jeanette Holmqvist, Avdelningschef	2024-09-04